

SAMENVATTING

2024 EU VERKIEZINGSCHECK • MEI 2024

WWF 2024 EU VERKIEZINGSCHECK

Wat hebben de Belgische partijen in petto voor het klimaat en de natuur?

EXECUTIVE SUMMARY

In aanloop naar de Europese verkiezingen van 2024 peilde WWF bij Belgische politieke partijen naar hun standpunten over milieu- en klimaatkwesties die op Europees niveau worden beslist, en werden hun antwoorden vergeleken met onze voorstellen om de biodiversiteits- en klimaatcrisis aan te pakken.

Uit de resultaten blijkt een partijoverschrijdende steun voor het verderzetten van de EU-Green Deal en om er een topprioriteit van te maken in de volgende legislatuur. Op bepaalde vlakken tonen de partijen een eensgezind engagement voor klimaat- en milieudoelstellingen. Uit onze analyse blijkt dat alle respondenten behalve de N-VA het behoud van de Green Deal als prioriteit steunen en dat acht van de twaalf partijen akkoord gaan met nieuwe wetgevende maatregelen om de Green Deal te bevorderen. Ze zijn allemaal voorstander van het gebruik van natuurlijke oplossingen om klimaatverandering tegen te gaan en een einde te maken aan het verbruik van fossiele brandstoffen. De natuur beschermen staat ook centraal: alle partijen verbinden zich ertoe meer middelen uit te trekken voor natuurbescherming, de gezondheid van zoetwaterecosystemen te verbeteren of de ontbossingsverordening van de EU uit te breiden. Tot slot zijn de politieke partijen unaniem bereid om subsidies

voor fossiele brandstoffen en andere milieuschadelijke subsidies om te buigen en zo de overgang te maken naar een nuluitstoot- en natuurpositief beleid dat niemand in de steek laat.

Er gaapt echter een opvallende kloof tussen deze steunbetuigingen en concrete toezeggingen voor specifieke, uitvoerbare maatregelen. Deze discrepantie doet vrezen dat het engagement voor de EU Green Deal voor sommige partijen niet meer is dan holle frasen in plaats van echte politieke wil. Bij nader onderzoek blijkt dat **sommige partijen zich steeds weigeren te verbinden tot tussentijdse deadlines, gezamenlijke budgetten, of bindende doelstellingen** om de weergegeven ambitie waar te maken.

Open Vld, cd&v en N-VA willen geen bindende doelstellingen in een kader voor klimaatbestendigheid dat steunt op natuurgebaseerde oplossingen. Ook zijn MR, Les Engagés en de drie eerdergenoemde Vlaamse partijen van mening dat een voedselsysteemkader enkel brede principes moet vooropstellen in plaats van duidelijke doelstellingen en streefcijfers. Sommige van deze partijen nemen zelfs standpunten aan **die de internationale verbintenissen die de EU is aangegaan kunnen ondermijnen, namelijk om de opwarming van de aarde tot 1,5°C te beperken en het verlies aan biodiversiteit om te keren.** Dit geldt bijvoorbeeld voor de **MR die zich niet engageert voor bindende doelstellingen om een einde te maken aan het gebruik van fossiele brandstoffen** of voor de **afwijzing van MR, Open Vld, cd&v en N-VA van bindende biodiversiteitsdoelstellingen** om de doelen van het Global Biodiversity Framework te halen. Na decennia van vrijwillige engagementen, die niet voor de noodzakelijke schaal en tempo hebben gezorgd om biodiversiteitsverlies om te buigen en emissies aanzienlijk te verminderen, is het alarmerend dat liberale en conservatieve partijen blijven weigeren om gezamenlijke bindende kaders te overwegen, zoals de Natuurherstelwet of een toekomstige voedselsysteemwet. De vermeende specificiteit of subsidiariteitskwesies worden in werkelijkheid vaak in rekening genomen in deze kaders en staan in de weg van een duidelijk en samenhangend pad naar weerbaarheid en een gezonde samenleving voor Europa en zijn lidstaten.

De komende weken en maanden voor de verkiezingen en coalitievorming vereisen een open, wetenschappelijke discussie waarbij **milieu- en klimaatkwesies op een samenhangende manier worden benaderd**, aangezien het ene het andere beïnvloedt. 80% van de regionale en nationale milieuwetgeving is afgeleid van een gemeenschappelijk EU-kader, daarom moeten de **Belgische politieke partijen hun standpunten over een aantal cruciale EU-beleidslijnen verduidelijken en zich verbinden tot actie** om te garanderen dat de EU en haar lidstaten de biodiversiteits- en klimaatcrisis effectief en snel aanpakken. De volgende Europese Commissie moet voorrang geven aan natuur en klimaat, en er tegelijk voor moeten zorgen dat kwetsbare gemeenschappen, verantwoordelijke producenten en kleine bedrijven voldoende steun krijgen om deel te nemen aan de broodnodige transitie.

INTRODUCTIE

Vijf jaar geleden lanceerde de Europese Commissie de EU Green Deal, een ambitieus plan om onze samenleving en economie veerkrachtiger te maken, klimaatneutraliteit te bereiken en het verlies aan biodiversiteit te keren. Als dit plan wordt voortgezet, uitgebreid en gehandhaafd, zal de Green Deal de natuur, het klimaat, burgers en bedrijven beschermen en hoop bieden op een betere toekomst.

Met de Europese verkiezingen van 2024 voor de deur, wil WWF begrijpen hoe de Belgische partijen tegenover het milieu- en klimaatbeleid staan en kiezers duidelijke informatie geven over wat ze van hun toekomstige vertegenwoordigers kunnen verwachten. Gezien de ernst van de huidige sociale, milieu-, klimaat- en geopolitieke uitdagingen, zijn deze verkiezingen van groot belang in de geschiedenis van de Unie. Meer dan ooit moeten alle politieke partijen in de EU moed en ambitie tonen door snel actie te ondernemen tegen de tweevoudige biodiversiteits- en klimaatcrisis.

Zullen zij de Green Deal tot een politieke topprioriteit verheffen voor de komende vijf jaar? Zullen ze samenwerken met de natuur om Europa's autonomie en veerkracht tegen extreme klimaatgebeurtenissen te versterken? Zullen ze de nodige publieke en private investeringen mobiliseren om een rechtvaardige overgang naar een koolstofneutraal en natuurpositief Europa te stimuleren?

Ontdek het hier.

METHODOLOGIE

In december 2023 identificeerde WWF [prioriteiten](#) die onze politieke leiders in de volgende termijn zouden moeten uitvoeren om onze samenleving en economie veerkrachtiger te maken en de biodiversiteits- en klimaatcrisis een halt toe te roepen.

Tegelijkertijd stuurde WWF-België een vragenlijst naar de Belgische politieke partijen (die lid zijn van de Europese politieke partijen) en voerde zijn eigen analyse uit. Dit werd herhaald in 14 lidstaten¹. Onderstaande analyse is uitsluitend gebaseerd op de antwoorden die WWF-België verzamelde van de Belgische politieke partijen over hun houding tegenover het EU-beleid. WWF's analyse van de antwoorden van de EU politieke partijen kan [hier](#) geraadpleegd worden. Een overzicht van de antwoorden en opmerkingen van de partijen op elke vraag is te vinden in [dit achtergronddocument](#).

Voor elke vraag werd aan de partijen gevraagd om een standpunt in te nemen over de voorstellen door te kiezen tussen maximaal drie opties, die minder of meer engagement weergeven tegenover Europese beleidsmaatregelen die Europa kunnen helpen deze crises aan te pakken.

Bovendien kregen de partijen voor elke vraag de kans om hun antwoorden toe te lichten om hun standpunten te verduidelijken. Zowel de antwoorden als de geschreven bijdragen zijn in deze analyse meegenomen.

Alle Belgische partijen² die uitgenodigd waren om de vragenlijst in te vullen, hebben deelgenomen.

¹ Austria, Belgium, Bulgaria, Croatia, Czech Republic, Finland, France, Germany, Greece, Italy, Netherlands, Poland, Portugal, Romania, Slovenia, Spain, Sweden

²WWF-België contacteerde de volgende politieke partijen voor deze vragenlijst: cd&v (Christen- Democratisch en Vlaams), DéFI (Démocrate Fédéraliste Indépendant), Ecolo (Écologistes confédérés pour l'organisation de lutttes originales), Les Engagés, Groen, MR (Mouvement Réformateur), N-VA (Nieuw-Vlaamse Alliantie), Open Vld (Open Vlaamse Liberalen en Democraten), PS (Socialistische Partij), PTB/PVDA (Parti du travail de Belgique/ Partij van de Arbeid van België), Vooruit. De partij Vlaams Belang zet zich af tegen de wetenschappelijke consensus dat dringende actie nodig is om de klimaat- en biodiversiteitscrisis aan te pakken, en zonder die basis is met hen geen constructief gesprek rond de nodige maatregelen mogelijk. Bovendien heeft duurzaamheid niet alleen betrekking op natuur, milieu en klimaat, maar ook op het welzijn van alle mensen, ongeacht hun achtergrond. We streven naar een rechtvaardige en inclusieve samenleving waarin alle mensen gelijke kansen hebben en gelijkwaardig behandeld worden. De standpunten van Vlaams Belang over immigratie en multiculturalisme druisen in tegen deze principes, omdat ze kunnen leiden tot discriminatie en uitsluiting van bepaalde bevolkingsgroepen".

ANALYSE

Klimaat en EU Green Deal

EU: welke plannen hebben de politieke partijen voor natuur en klimaat?

Ontdek hun engagementen tegenover de EU zich verhouden tot de aanbevelingen van het WWF.

OVER KLIMAAT EN DE EUROPESE GREEN DEAL:

	CD&V	VOORUIT	OPEN VLD	GROEN	N-VA	PVDA/PTB
De Europese Green Deal als absolute prioriteit behouden en versterken en tegelijkertijd aanvullende Europese wetgeving op het gebied van klimaat en milieu steunen.	!	✓	✓	✓	✗	!
Op korte termijn wettelijk bindende deadlines vastleggen voor het stopzetten van het gebruik van kolen, gas en olie tegen respectievelijk 2030, 2035 en 2040.	!	!	!	!	!	✓
Een nieuw kader goedkeuren met wetgevende en niet-wetgevende maatregelen die de veerkracht van Europa's ecosystemen versterken om onze samenleving te beschermen tegen klimaatgerelateerde gevaren.	✓	✓	!	✓	!	✓
Ervoor zorgen dat projecten voor hernieuwbare energie geen schade toebrengen aan de natuur en aan het algemeen belang, en de afschaffing van de regel in de EU-richtlijn inzake hernieuwbare energie die dergelijke schade toestaat, ongedaan maken.	✗	✓	✗	✓	?	✓

OVER KLIMAAT EN DE EUROPESE GREEN DEAL:

	LES ENGAGÉS	PS	MR	ECOLO	PVDA/PTB	DÉFI
De Europese Green Deal als absolute prioriteit behouden en versterken en tegelijkertijd aanvullende Europese wetgeving op het gebied van klimaat en milieu steunen.	✓	✓	✓	✓	!	✓
Op korte termijn wettelijk bindende deadlines vastleggen voor het stopzetten van het gebruik van kolen, gas en olie tegen respectievelijk 2030, 2035 en 2040.	!	✓	✗	!	✓	✓
Een nieuw kader goedkeuren met wetgevende en niet-wetgevende maatregelen die de veerkracht van Europa's ecosystemen versterken om onze samenleving te beschermen tegen klimaatgerelateerde gevaren.	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Ervoor zorgen dat projecten voor hernieuwbare energie geen schade toebrengen aan de natuur en aan het algemeen belang, en de afschaffing van de regel in de EU-richtlijn inzake hernieuwbare energie die dergelijke schade toestaat, ongedaan maken.	✓	✓	!	✓	✓	✓

✓ Is in overeenstemming met de stelling
 ! Is gedeeltelijk in overeenstemming met het voorstel
 ✗ Niet in overeenstemming met de stelling
 ? Geen antwoord

© Text 2024 WWF. All rights reserved.

In de vorige legislatuur was de **EU Green Deal** een baanbrekend initiatief, dat de basis legde voor een **ambitieuze aanpak van de biodiversiteits- en klimaatcrisis**. Het is cruciaal dat deze visie niet alleen blijft bestaan, maar verder ontwikkeld wordt, om zo alomvattende actie op alle fronten te garanderen. **N-VA is de enige partij die zich verzet tegen het behoud van de Green Deal als kompas in de volgende legislatuur. Alle andere partijen engageren zich om de EU Green Deal als een van de belangrijkste politieke prioriteiten voor 2024-2029 te behouden, en acht van hen gaan akkoord om de ambitie ervan te verhogen en nieuwe wetgeving te adopteren.** Verre van recente publieke verklaringen waarin wordt opgeroepen tot een "regelgevingspauze", laten deze resultaten zien dat Belgische partijen nog steeds achter de agenda van de EU Green Deal staan. Naast verdere stappen in de richting van duurzame energie om de klimaatdoelstellingen te halen, moeten politieke leiders hun visie uitbreiden met onderwerpen als klimaatbestendigheid en ervoor zorgen dat alle sectoren en systemen bij de transitie worden betrokken. Dit omvat zeker ook de landbouw- en voedselsystemen, die zeer aanwezig zijn in de antwoorden van de partijen na de recente boerenprotesten (zie volgende paragraaf).

Op de vraag over het vastleggen van een **wettelijk bindende datum voor het uitfasen van fossiele brandstoffen**, gaat een grote meerderheid van de responderende partijen akkoord hiermee. Wat de exacte data betreft, willen **alle partijen behalve PS, PTB/PVDA en DéFI zich niet verbinden aan de streefdata voor de uitfasering van steenkool tegen 2030, gas tegen 2035 en olie tegen 2040**. De voorgestelde alternatieven variëren van partij tot partij en velen lijken te argumenteren dat er eerst alternatieven moeten bestaan alvorens streefdata voor uitfasering vast te leggen. WWF gelooft dat uitfaseringsplannen hand in hand moeten gaan met een plan om alternatieven te stimuleren en te ontwikkelen. Aangezien een groot deel van de subsidies voor fossiele brandstoffen fiscale maatregelen zijn, kan dit geld worden gebruikt om alternatieven te bevorderen. Er moet extra aandacht worden besteed aan een rechtvaardige transitie, wat betekent dat iedereen moet kunnen genieten van de vele voordelen die de overgang biedt.

Als het gaat om de inzet van hernieuwbare energie in Europa, **dreigen sommige partijen klimaatactie tegenover natuurbescherming te zetten**. MR steunt de huidige plannen om lidstaten vrij te stellen van de verplichting om openbare raadplegingen en milieueffectenrapporten uit te voeren voor bepaalde hernieuwbare energieprojecten, op basis van de veronderstelling dat dit soort energie een "hoger openbaar belang" vertegenwoordigt. **cd&v en Open Vld steunen een nog verdere versoepeling van de milieueisen en de N-VA staat afwijzend tegenover een gemeenschappelijk Europees kader**. Volgens WWF zouden algemene uitzonderingen kunnen leiden tot onbedoelde en contraproductieve milieuschade door individuele projecten, en ontstaat het risico dat de steun van lokale gemeenschappen afneemt. Daarom moeten milieueffectenrapporten opnieuw worden ingevoerd voor alle duurzame energieprojecten, een standpunt dat wordt gesteund door de andere helft van de partijen. De meerderheid van de respondenten steunt de goedkeuring van een "**klimaatbestendigheidskader**", bestaande uit zowel wetgevende als niet-wetgevende initiatieven om de gevolgen van de klimaatverandering te integreren in al het EU-beleid. De Vlaamse partijen **Open Vld, cd&v en N-VA zouden alleen niet-wetgevende maatregelen steunen**, met als argument dat Europa geen top-down doelstellingen zou moeten definiëren.

Dit komt overeen met de standpunten van deze partijen over de Natuurherstelwet - een bindend kader dat aangetaste ecosystemen in de EU zou herstellen met het oog op het vergroten van hun weerbaarheid tegen klimaatverandering, en die van de samenleving. Europarlementariërs van MR en Les Engagés ondermijnden op hun beurt de cruciale Natuurherstelwet door zich van stemming te onthouden, een houding die niet consistent is met de visie die hier wordt onderschreven. Een dergelijk veerkrachtig kader zou gericht zijn op het bevorderen van slimme investeringen in meerdere sectoren, waaronder energie, transport, landbouw en bosbouw. Het zou natuurgebaseerde oplossingen implementeren die steden en plattelandsgebieden helpen zich aan te passen aan het snel veranderende klimaat, waardoor het welzijn van Europese burgers, boeren, vissers en bedrijven wordt gewaarborgd. WWF raadt partijen met nadruk aan om dit kader tot één van de eerste wetgevingsvoorstellen van het volgende mandaat te maken, omdat verwaarlozing van de natuur onze kwetsbaarheid en de financiële lasten als gevolg van extreme weersomstandigheden vergroot.

EU: welke plannen hebben de politieke partijen voor natuur en klimaat?

Ontdek hun engagementen tegenover de EU zich verhouden tot de aanbevelingen van het WWF.

OVER NATUUR:

	CD&V	VOORUIT	OPEN VLD	GROEN	N-VA	PVDA/PTB
Europese en nationale investeringen in natuur en mensen die werken aan natuurherstel verhogen met minstens 50 miljard euro per jaar.	!	!	!	✓	!	✓
Natuurgebieden beschermen door ondoeltreffende vrijwillige verbintenissen om te zetten in juridisch bindende doelstellingen voor alle EU-landen.	X	✓	X	✓	X	✓
De inspanningen versnellen om rivieren, meren en grondwater in een goede toestand te brengen, in overeenstemming met de Water Framework Directive.	!	✓	!	✓	!	✓
Ecosystemen in oceanen beschermen door al het maritieme beleid van de EU af te stemmen op bestaande biodiversiteits- en klimaatdoelstellingen.	✓	✓	!	✓	!	✓
De Europese wet op "zero deforestation"-producten uitbreiden naar beboste gebieden zoals savannes, naast tropische bossen.	✓	✓	✓	✓	✓	✓

OVER NATUUR:

	LES ENGAGÉS	PS	MR	ECOLO	PVDA/PTB	DÉFI
Europese en nationale investeringen in natuur en mensen die werken aan natuurherstel verhogen met minstens 50 miljard euro per jaar.	✓	✓	✓	✓	✓	!
Natuurgebieden beschermen door ondoeltreffende vrijwillige verbintenissen om te zetten in juridisch bindende doelstellingen voor alle EU-landen.	✓	✓	X	✓	✓	✓
De inspanningen versnellen om rivieren, meren en grondwater in een goede toestand te brengen, in overeenstemming met de Water Framework Directive.	✓	✓	✓	✓	✓	!
Ecosystemen in oceanen beschermen door al het maritieme beleid van de EU af te stemmen op bestaande biodiversiteits- en klimaatdoelstellingen.	✓	✓	X	✓	✓	!
De Europese wet op "zero deforestation"-producten uitbreiden naar beboste gebieden zoals savannes, naast tropische bossen.	✓	✓	?	✓	✓	✓

✓

Is in overeenstemming met de stelling

!

Is gedeeltelijk in overeenstemming met het voorstel

X

Niet in overeenstemming met de stelling

?

Geen antwoord

WWF vroeg de partijen naar de budgettaire en wetgevende middelen om de biodiversiteitsdoelen te realiseren en naar hun standpunten voor zoetwater, oceanen en mondiale ecosystemen.

WWF moedigt partijen aan om de bescherming en het herstel van onze ecosystemen te verbeteren door **te investeren in de natuur**. De antwoorden tonen steun van alle partijen voor een verhoging van de investeringen in natuurlijke oplossingen op Europees en nationaal niveau. Dit omvat een **engagement van MR, Les Engagés, PS, Ecolo, Groen en PTB/PVDA om de "financieringskloof voor biodiversiteit" te overbruggen** door jaarlijks [€50 miljard](#) te investeren om de doelen van de Biodiversiteitsstrategie 2030 te bereiken.

Een blik op de verkiezingsbarometer van Canopea onder de Franstalige partijen onthult echter dat **MR financiering voor biodiversiteit niet als een prioriteit beschouwt op regionaal en federaal niveau** (zie vraag 7). We kunnen alleen maar aannemen dat de partij verwacht dat alle inspanningen uit de Europese budgetten zullen komen. Toch brengt het financieren van de natuur niet alleen economische voordelen met zich mee, maar ondersteunt het ook rechtstreeks mensen: boeren, bosbouwers, grondeigenaren, vissers, kustgemeenschappen en lokale collectieven die betrokken zijn bij activiteiten voor het herstel van de natuur profiteren allemaal van deze investeringen.

Er is een scherp contrast in opvattingen over de strengheid van **maatregelen om de biodiversiteitsdoelstellingen tegen 2030 te bereiken**. **Open Vld, cd&v, N-VA en MR willen vrijwillige engagementen behouden in plaats van de Biodiversiteitsstrategie 2030 en het mondiale biodiversiteitskader om te zetten in juridisch bindende doelstellingen**. Maar vrijwillige engagementen hebben consequent gefaald om de gestelde doelstellingen te halen en veel lidstaten, waaronder België, liggen ver achter op de huidige strategie omdat ze hun nationale engagement voor beschermde gebieden niet hebben ingediend, hoewel de deadline eind 2022 was.

Tot op de dag van vandaag verkeert **60% van de Europese rivieren en meren niet in goede staat**. Onder de Water Framework Directive (WFD) hebben de lidstaten afgesproken om alle zoete waterwegen tegen 2027 weer in goede staat te brengen. Ze zijn echter tekortgeschoten in het implementeren van effectieve maatregelen. Ondanks deze mislukking **blijven alle partijen de doelstellingen van de WFD steunen** en zijn de meeste het erover eens om de druk op de nationale regeringen te verhogen om de zoetwaterecosystemen weer gezond te maken. **Ondanks de urgentie vragen DéFI, Open Vld, cd&v en N-VA meer tijd en flexibiliteit** om deze doelstellingen te bereiken.

Alle partijen behalve MR ondersteunen het afstemmen van het mariene beleid op de Europese Green Deal, met brede steun van PS, Vooruit, Les Engagés, cd&v, Ecolo en Groen om hiervoor nieuwe wetgeving aan te nemen. Ondanks het feit dat België zich internationaal graag positioneert als Blue Leader, zijn Open Vld en N-VA geen voorstander om deze ambitie om te zetten in juridisch bindende wetgeving op EU-niveau. MR beschouwt dit niet als een prioriteit. We kunnen dit antwoord ook lezen door de lens van steun voor diepzeeoefening, waarbij Open Vld, N-VA, MR en cd&v voorstander zijn van deze praktijk die [door veel wetenschappers wordt beschouwd als een risico voor de mariene biodiversiteit en de capaciteit van de oceaan om koolstof op te slaan](#).

In 2023 nam de EU een baanbrekende wet aan om ontbossing te stoppen, een cruciale stap in de strijd tegen de biodiversiteits- en klimaatcrisis. In de toekomst krijgen beleidsmakers de kans om de reikwijdte van de wet uit te breiden om de import te verbieden van **producten die niet alleen gelinkt zijn aan de vernietiging van bossen, maar ook aan de aantasting van andere beboste ecosystemen zoals savannes** (bijv. de Braziliaanse Cerrado), graslanden en wetlands. Op de vraag of ze zich willen verbinden tot een dergelijke uitbreiding, **antwoordden alle responderende partijen bevestigend, terwijl de MR geen standpunt innam**.

EU: welke plannen hebben de politieke partijen voor natuur en klimaat?

Ontdek hoe hun engagementen tegenover de EU zich verhouden tot de aanbevelingen van het WWF

OVER DUURZAME VOEDSELSTYSTEMEN:

	CD&V	VOORUIT	OPEN VLD	GROEN	N-VA	PVDA/PTB
Goedkeuren van nieuwe wetten met duidelijke, kwantitatieve en wetenschappelijk onderbouwde doelstellingen voor de duurzame voedselvoorzieningsketen.	!	✓	!	✓	!	✓
Het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) herzien in overeenstemming met de " Farm To Fork "-strategie en de Europese Green Deal, en boeren financieel ondersteunen om duurzame praktijken toe te passen.	!	✓	✓	✓	!	!
Een einde maken aan overbevissing door het gemeenschappelijk visserijbeleid van de EU volledig uit te voeren en een ecosysteemgericht visserijbeheer op te zetten.	✓	✓	✓	✓	X	✓

OVER DUURZAME VOEDSELSTYSTEMEN:

	LES ENGAGÉS	PS	MR	ECOLO	PVDA/PTB	DÉFI
Goedkeuren van nieuwe wetten met duidelijke, kwantitatieve en wetenschappelijk onderbouwde doelstellingen voor de duurzame voedselvoorzieningsketen.	!	✓	!	✓	✓	✓
Het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) herzien in overeenstemming met de " Farm To Fork "-strategie en de Europese Green Deal, en boeren financieel ondersteunen om duurzame praktijken toe te passen.	!	✓	?	✓	!	!
Een einde maken aan overbevissing door het gemeenschappelijk visserijbeleid van de EU volledig uit te voeren en een ecosysteemgericht visserijbeheer op te zetten.	✓	✓	✓	✓	✓	✓

✓ Is in overeenstemming met de stelling ! Is gedeeltelijk in overeenstemming met het voorstel X Niet in overeenstemming met de stelling ? Geen antwoord

De recente boerenprotesten hebben het debat weer aangewakkerd over de noodzaak van een transitie in het landbouw- en voedselsysteem, inclusief eerlijkere inkomsten voor degenen die ons voedsel produceren. Deze situatie wordt nog verergerd door de gevolgen van het verlies aan biodiversiteit en de klimaatverandering, die onze landbouwsector nog meer schade toebrengen. Ook vissers in de EU staan voor een overgang naar ecologisch duurzame, sociaal eerlijke en economisch levensvatbare praktijken. Het huidige voedselsysteem in de EU schiet tekort om degenen die ons voedsel produceren, de consumenten en het leefmilieu te beschermen.

Om de manier waarop de EU haar voedsel produceert en consumeert te beïnvloeden, **erkennen alle partijen die reageren de noodzaak om de marktdynamiek aan te pakken en voedselproducenten, distributeurs en consumenten** actiever te betrekken bij de groene transitie. **Zowel socialistische en groene partijen als de PTB/PVDA steunen het aannemen van wetgeving** over duurzame voedselsystemen, waarin overkoepelende principes en kwantitatieve bindende doelen worden gesteld om voedselproducenten, distributeurs en consumenten actiever te betrekken bij de groene transitie. **Andere partijen verklaren dat ze wetgeving zouden steunen waarin alleen overkoepelende principes zonder bindende doelen worden vastgelegd.**

Een opmerkelijke bevinding is de steun van de respondenten aan het **harmoniseren van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) van de EU met de Europese Green Deal** in deze vragenlijst. Alle partijen uiten hun steun voor het herzien van de landbouwregelgeving van de EU om deze in lijn te brengen met de klimaat- en milieudoelstellingen die zijn uiteengezet in de Farm to Fork Strategie. **Toch stemden Europarlementariërs van MR, Open Vld, Les Engagés, cd&v en N-VA voor een algemene verzwakking van milieumaatregelen in het GLB in april 2024.** Dit **legt de schaamteloze inconsistentie bloot** in de acties van EU-beleidsmakers en nationale regeringen, omdat ze haastig milieubeschermingsmaatregelen ontmantelen om snelle oplossingen te bieden voor de zorgen van boeren. Dit is echter misleidend omdat milieumaatregelen niet aan de basis liggen van de problemen die door de sector worden geuit. In plaats daarvan moet de EU een visie voor 2050 over duurzame voedselsystemen vaststellen om een duidelijke richting te bieden en coherentie te waarborgen tussen beleidsterreinen met betrekking tot voedsel.

Zowel oppervlakte- als productie-gerelateerde subsidies hebben een negatieve impact op het milieu. Ze hebben ook een niet-significante of zelfs negatieve invloed op de productiviteit van boerderijen, omdat ze innovatie belemmeren, de structurele en generatiewisseling vertragen en veerkracht ondermijnen. Het omleiden van deze fondsen om boeren te ondersteunen bij hun overgang naar agro-ecologische praktijken is de meest efficiënte maatregel om een sociaal en groen model van het GLB te bevorderen. Alleen de Belgische groenen, socialisten en de Open Vld steunen het uitfasen van de oppervlakte- en productie-gerelateerde directe betalingen van het GLB. Les Engagés en PTB/PVDA zijn het niet eens met het uitfasen van directe betalingen, maar willen eerlijkere betalingen voor kleinschalige boeren. MR heeft geen antwoord gegeven en deelt een andere visie op 'landbouw met hoge ecologische intensiteit'.

Alle partijen behalve de N-VA zijn het erover eens dat de implementatie van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) moet worden opgevoerd **om eindelijk een einde te maken aan overbevissing en om lage-impact visserijgemeenschappen te versterken.** De N-VA is daarentegen van mening dat er een verschuiving nodig is weg van 'onrealistische, theoretische doelstellingen' en dat 'een nieuw evenwicht moet worden gevonden tussen visserij en milieubeleid'. Aan het begin van 2024 heeft het Europees Parlement een alomvattende visie aangenomen over de toekomst van het GVB. Hierin wordt gesuggereerd dat de beste manier om het falen van de EU om de doelstellingen van het GVB te bereiken, zoals het beëindigen van overbevissing of het minimaliseren van ongewenste vangsten, is door er helemaal van af te stappen. WWF merkt op dat de kern van deze problemen voortkomt uit een gebrek aan samenhang tussen het EU-marinebeleid en de manier waarop het wordt uitgevoerd. Het is nu tijd voor de EU om een alomvattend juridisch kader vast te stellen voor alle beleidsmaatregelen met betrekking tot de oceaan, om zo de tegenstrijdigheden tussen natuur-, visserij- en klimaatwetten aan te pakken. WWF pleit voor een ambitieuze en allesomvattende Ocean Deal.

Groene belastinghervorming en rechtvaardige transitie

EU: welke plannen hebben de politieke partijen voor natuur en klimaat?

Ontdek hoe hun engagementen tegenover de EU zich verhouden tot de aanbevelingen van het WWF.

GROENE BELASTINGHERVORMING EN RECHTVAARDIGE TRANSITIE:

	CD&V	VOORUIT	OPEN VLD	GROEN	N-VA	PVDA/PTB
Heroriënteren van EU- en nationale subsidies voor fossiele brandstoffen en andere milieuschadelijke activiteiten naar de groene en sociale transitie door middel van nieuwe wetgeving.	✓	✓	✓	✓	!	✓
Duurzame investeringen bevorderen door meer opties te bieden bij het classificeren van economische activiteiten binnen de EU-taxonomie, waarbij het verschil tussen "intermediair", "niet-duurzaam" en "duurzaam" wordt verduidelijkt.	✗	✓	!	✓	✗	✓
Zorgen voor een eerlijke en rechtvaardige overgang door massaal te investeren in energiebesparing, renovatie en omscholing/werkgelegenheidsprogramma's.	✗	✓	✓	✓	✗	✓

GROENE BELASTINGHERVORMING EN RECHTVAARDIGE TRANSITIE:

	LES ENGAGÉS	PS	MR	ECOLO	PVDA/PTB	DÉFI
Heroriënteren van EU- en nationale subsidies voor fossiele brandstoffen en andere milieuschadelijke activiteiten naar de groene en sociale transitie door middel van nieuwe wetgeving.	✓	✓	!	✓	✓	✓
Duurzame investeringen bevorderen door meer opties te bieden bij het classificeren van economische activiteiten binnen de EU-taxonomie, waarbij het verschil tussen "intermediair", "niet-duurzaam" en "duurzaam" wordt verduidelijkt.	✓	✓	✗	✓	✓	✗
Zorgen voor een eerlijke en rechtvaardige overgang door massaal te investeren in energiebesparing, renovatie en omscholing/werkgelegenheidsprogramma's.	✓	✓	✓	✓	✓	✓

✓ Is in overeenstemming met de stelling ! Is gedeeltelijk in overeenstemming met het voorstel ✗ Niet in overeenstemming met de stelling ? Geen antwoord

© Text 2024 WWF. All rights reserved.

Om de transitie te realiseren moet de EU prioriteit geven aan het fundamenteel herontwerpen van haar economie. De **grootschalige investeringen uit zowel publieke als private bronnen veiligstellen** is essentieel voor Europa om alle sectoren van de industrie en de bredere bevolking te betrekken bij de groene transitie, terwijl sociale ongelijkheden worden aangepakt en prioriteit wordt gegeven aan steun voor de meest kwetsbare gemeenschappen. Als de EU zich niet inzet voor een sociaal rechtvaardige transitie en daarvoor niet voldoende middelen vrijmaakt, loopt ze het risico dat ze haar duurzaamheidsdoelstellingen niet haalt en het welzijn van haar burgers in gevaar brengt.

Een belangrijke weg voor investeringen ligt in het **herbestemmen van subsidies voor fossiele brandstoffen** en andere subsidies die schadelijk zijn voor het milieu. In plaats van miljarden euro's toe te wijzen aan activiteiten die de natuur schaden en de biodiversiteits- en klimaatcrisis verergeren, zouden de lidstaten en de EU belastinggeld moeten gebruiken om de overgang naar een nultuitstoot- en natuurpositief beleid te ondersteunen. **Alle Belgische partijen zijn bereid om subsidies die schadelijk zijn voor het milieu om te buigen, de meeste partijen - behalve de MR en N-VA - verbinden zich ertoe om deze ombuiging wettelijk vast te leggen.**

Op het gebied van privé-investeringen is de **EU Taxonomy cruciaal om kapitaal en investeringen te kanaliseren naar milieuvriendelijke projecten**. Dit systeem is nog steeds aan het definiëren wat "duurzame", "intermediaire" en "niet-duurzame" economische activiteiten zijn - een uiterst belangrijke stap om kapitaal en investeringen te heroriënteren naar ecologisch duurzame activiteiten. **Zeven partijen – Open Vld, PS, Vooruit, Les Engagés, PTB/PVDA, Ecolo en Groen - verbinden zich ertoe de huidige classificatie te verfijnen in drie categorieën aan de hand van een "stoplichtsysteem". MR, cd&v, DéFI en N-VA willen de huidige taxonomie niet herzien.**

Een derde belangrijk voorstel betreft het initiëren van **nieuwe overheidsinvesteringen om een groene en sociale transitie te bevorderen. Met uitzondering van cd&v en N-VA die subsidies op regionaal niveau willen beheren, tonen de responderende partijen zich voorstander van het lanceren van bijkomende grootschalige EU-investeringsprogramma's** die vergelijkbaar zijn met de lopende Recovery and Resilience Facility (RFF). Dergelijke programma's zouden de ontwikkeling van duurzame infrastructuur ondersteunen, de toegang tot betaalbare en hernieuwbare energie verzekeren en helpen bij de omscholing en opleiding van de Europese beroepsbevolking.

La conservation de la nature au service des
humains et du monde sauvage.
www.wwf.be

© 1986 Panda Symbol WWF - World Wide Fund for Nature © "WWF" est une marque déposée. • E.R. :
Déborah Van Thournout • WWF-Belgique • Bd E. Jacqmain 90 • 1000 Bruxelles • Tél. 02 340 09 22 •
supporters@wwf.be

Voor meer informatie

Amandine Sauvage
Elections Advocacy Campaign Officer
amandine.sauvage@wwf.be